

Purkarečtí plavci pluli jako dravci - tvrdí hymna zítra jubilujícího spolku Vltavan

Při celé vodě prý neležela slavnější vorařská vesnice. Plavcem tu byl mužský snad z každé druhé chalupy.

Cestu se dřívím končivali obvykle v Praze, ale bývaly doby, kdy pluli až do Hamburku, kde ze stromů, narostlých pod jihočeským nebem, stavěli dokafi zámořské "šifry".

I když se voraři ve světě moc neohřáli, protože většinou chvátali, aby už byli zase doma a vypravili se s dalším nákladem, přece jen tu a tam nějaké novoty pochytili. Dozvěděli se i o spolku Vltavan v Praze-Podolí, který vyvíjel podpůrnou činnost už od roku 1871. Tak se jim jeho posláním zalíbilo, že 1. dubna 1902 "pro okres hlubocký a týnský spolek vzájemně se podporujících plavců, rybářů a pobřežních" také založili. Letos je tomu právě devadesát pět let a zítra výročí spolku v Purkarci mezi Hlubokou a Týnem nad Vltavou oslaví.

Vltavané slaví "zaražení"

Voraři stejně jako lodníci a mlynáři mají za patrona Jana Nepomuckého. Také ho

stále drží v náležitě úctě. Pro purkarecké se však nestal památečním dnem šestnáctý květen, na kdy připadá svátek českého mučedníka, nýbrž patnáctý srpen. V den Nanebevzetí P. Marie totiž v roce 1902 uspořádali první slavnost a z úcty k "zaražení" spolku se stal 15. srpen navždy dnem pamětihodným.

Mimořádnou událostí bylo i o rok později svěcení praporu. Na čtvercovém praporu o rozměrech půldruhého krát jeden a půl metru je na jedné straně znázorněno Nanebevzetí P. Marie, na druhou vyšily ženy výrobního spolku českého datum založení spolku a jeho jméno. Na pořízení praporu se složilo 91 činných a šest zakládajících členů.

"Dnes je nás osmdesát pět," ví přesně jednatel Vltavanu František Nedbal. "Většinou místních občanů, příznivců a rodáků."

Spolek měl sociální charakter. Plavci korunovými příspěvky vytvářeli fond, z něhož podporovali členy stížené úrazem, nemocí a hradili část pohřebních výloh. I nejhudší členy, jejichž rodiny by si nemohly dovolit sjednat hudbu, vyprovázela na poslední plavbu muzika.

"Snažíme se, aby zdejší tradice neupadla v zapomnění. Připomínáme ji v malém muzeu jihočeské voroplavy, které jsme v Purkarci vybudovali, a vhodnou příležitostí bude i zítřejší celodenní slavnost."

Veseli chlapiči

Až budou Vltavané pokládat květiny k památníku voroplavy, jistě si vzpomenou na otce, dědy a sousedy, kteří patřili ke koloritu Purkarce, stejně jako jejich plavidla k idylickým dobám tak čisté Vltavy, že z její vody vařili.

Na vorech s sebou totiž vozili i kuchyni - ohniště z drnů. K polednímu na něm rozdělali jen tak velký oheň, aby si nad ním uvařili polévku. Polévka nebyla přesnídávková, ale gulášová či dršťková. Při plavbě nebyl na vyvařování čas a do kapsy mívali voraři dost hluboko.

"Co já vím," upamatovává se Anna Lukešová, "ženy jim udělaly na sádle jišku, kterou potom hodili do vody, zamíchali a měli polévku. K tomu kus chleba a obědvali..."

Jak byli plavci chlapci tvrdí a houževnatí, vycvičení od točení klády do vorů, tak se rádi veselili a zpívali. Sotva helikonkář roztáhl měch své harmoniky, už se krčmou neslo „Já jsem plavec od vody...“

Do Prahy po vodě, zpátky po svých

Voraři mívali své party. Když někdo vypadl, předáci museli doplnit obvykle tříčlennou posádku na plný stav. Tak se dostávali na vodu

zváněl na mši, druhou nathoval klikou hodiny a ještě se modlil. A to se mu do myšlenek často zapletl i verpán. Když ho pojala obava, aby mu verpán jako svíčka někdo nevyfoukl. Modřínů zásadně říkal verpán.

Josef Ambrož byl jedním z vorařů, kteří se z Prahy poděl řeky přes Štěchovice, Krásnou Horu a Bechyni vraceli domů pěšky. Když si jel přivydělat, bylo mu líto peněz za dráhu. Černé šněrovací boty si přehodil přes rameno, aby ušetřil podrážky, a se sukovicí v ruce rázoval bos po

svých. Někdy potřeboval i čtyři dny, než se zase objevil v Purkarcích. Ona to byla přece jenom "štrapáce". Ale strejčka prý nikdy neopouštěla dobrou náladu. Měl rád muziku a písničky, zvláště jedna mu uvízla v paměti.

*Radecký, Radecký, to je velký pán,
knedlíky dal vojákům, maso sežral sám...*

Ctitelé tradice

Zítřejší si tedy v Purkarcích připomenou výročí spolku a už

šestnáct let od jara, kdy vůbec naposledy pluly vorů po Vltavě. Tehdy už jen jako rekvizita do televizního seriálu Cirkus Humberto.

Uzavřela se tisíciletá historie české voroplavby, ale stále ještě žijí lidé, kteří se hlásí k zaniklé romantice. Zítřejší se oblečou do bílých kalhot a sukni, červenobílých proužkovaných košil a na hlavu posadí čepici se zlatou kotvou. Projeví úctu ke staré tradici a vděčnost vodě, která živila tolik purkareckých generací... Jan CHMELÍK
Foto Ota SEPP